

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

14 mei 2003

GEDACHTEWISSELING

**over het jaarverslag 2002 van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur (HRBB),
met de heer Ludo Veny, voorzitter van de HRBB**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door de heer Dirk Holemans**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heren Cis Schepens, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

de heren Carlo Daelman, Marcel Logist ;

de heer Dirk Holemans ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, Johan Weyts ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

mevrouw Hilde Claes, de heer Dany Vandenbossche ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Jan Loones.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid hield op 29 april 2003 een gedachtewisseling met de heer Ludo Veny, voorzitter van de Hoge Raad voor Binnenvlaams Bestuur, over het jaarverslag 2002 van de Hoge Raad.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Ludo Veny, voorzitter van de Hoge Raad

De heer Ludo Veny : Ik zal mij eerst even voorstellen. Ik ben docent publiek recht aan de Universiteit van Gent en deeltijds ook aan de Vrije Universiteit van Brussel. Ik houd mij vooral bezig met lokale besturen en – zij het in mindere mate – met onderwijsrecht. Enkele weken geleden werd ik door de Vlaamse minister van Onderwijs aangesteld als voorzitter van de Commissie Leerlingenrechten in het kader van het gelijkeonderwijskandecreet.

Ik zal mijn inleiding opbouwen rond een drietal thema's. Eerst zal ik ingaan op de werking van de Hoge Raad in 2002. Ik zal vervolgens de adviezen van de Hoge Raad situeren. Ten slotte zal ik toelichting geven over de reeds achter de rug zijnde werkzaamheden van de Hoge Raad in 2003 en over wat er in dit jaar nog te wachten staat. Voor alle duidelijkheid wil ik nog stellen dat ik het jaarverslag 2002 wel heb ondertekend in mijn hoedanigheid van voorzitter, maar dat ik eigenlijk geen verdienste heb aan de inhoud van dat jaarverslag. Alle adviezen en de gehele werking verliepen immers onder leiding van mijn voorganger, de heer Filip De Rynck.

– Werking van de Hoge Raad in 2002

De Hoge Raad hield in 2002 zeven vergaderingen in plenaire zitting. Er zijn vier vergaderingen van het dagelijks bestuur geweest en vijf vergaderingen van specifieke werkgroepen, die het advies inzake het voorontwerp van gemeente- en provinciedecreet hebben voorbereid. Daarnaast was de Hoge Raad op werkbezoek in Den Haag waar het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken werd bezocht. Dit bezoek had tot doel een ondersteuning te zijn bij het uitwerken van een advies over het nut van het instrument van de fusie voor de versterking van de bestuurskracht van de gemeenten.

De Hoge Raad kende in 2002 belangrijke wijzigingen in de samenstelling. Zowel de Vereniging van

Vlaamse Steden en Gemeenten als de Vereniging van de Vlaamse Provincies hebben een aantal nieuwe leden aangewezen. Ook in de academische pijler van de Hoge Raad waren er wijzigingen. Ikzelf werd eerst als effectief lid van de Hoge Raad voorgesteld en werd vervolgens benoemd tot voorzitter ervan.

Ten slotte werd de website van de Hoge Raad – <http://binnenland.vlaanderen.be/HRBB> – geactualiseerd.

– Adviezen van de Hoge Raad

De Hoge Raad bracht in 2002 vier adviezen uit. Het eerste advies werd uitgebracht in het kader van het voorontwerp van decreet inzake het Vlaams Stedenfonds, op vraag van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Het advies werd afgeleverd in mei 2002. We moeten hier echter niet blijven bij stilstaan vermits het voorontwerp van decreet en het advies intussen hebben geleid tot de goedkeuring van het ontwerp van decreet inzake het Vlaams Stedenfonds op 4 december 2002.

Het tweede advies van de Hoge Raad betrof de vraag naar de optimale verhouding tussen gemeente en OCMW. Die vraagstelling is nogal belangrijk. Er werd nagegaan wat een mogelijke optimale verhouding is tussen twee lokale besturen die elk een eigen finaliteit hebben, maar die op lokaal niveau toch instaan voor een gedeelte van het sociaal beleid in Vlaanderen. Zoals de heer De Rynck in deze commissie al stelde, heeft de Hoge Raad haar adviezen niet louter naar eigen inzichten uitgewerkt. Er wordt ook sterk in de diepte gewerkt, bijvoorbeeld door het werken met werkgroepen en een stuurgroep met een ruime samenstelling. De Hoge Raad wil haar adviezen nog meer onderbouwen door een beroep te doen op de academische wereld met het oog op het uitbrengen van voorbereidende wetenschappelijke rapporten. Inzake de verhouding gemeente-OCMW werd het nuttig geoordeeld een voorbereidend wetenschappelijk onderzoek toe te vertrouwen aan het Instituut voor de Overheid van professor Bouckaert en zijn medewerkers. De Hoge Raad heeft over die verhouding zelf een advies uitgebracht in augustus 2002.

Een derde advies werd uitgewerkt op vraag van deze Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en betrof het nut van het instrument van de fusies in het kader van de versterking van de bestuurskracht van de gemeenten. Hieraan is een literatuurstudie door het secretariaat van de Hoge Raad voorafgegaan, evenals een studiebezoek aan

het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken. Een en ander gaf aanleiding tot het advies van 23 september 2002. De commissie hield hierover reeds een gedachtewisseling met professor Rudolf Maes van de Hoge Raad op 22 oktober 2002 en op 3 december 2002 ook met de minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Naar aanleiding van dit advies werd er in de Westhoek een soort regioscreening opgestart onder leiding van het reeds vermelde Instituut voor de Overheid.

Een laatste advies ten slotte betrof het advies over het belangrijke voorontwerp van gemeentedecreet. Het voorontwerp van gemeentedecreet gaat veel verder dan een loutere omzetting van de huidige nieuwe gemeentewet. Het gemeentedecreet zal een van de pijlers worden van de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen. Met het oog op het advies van de Hoge Raad werd diepgaand voorbereidend werk verricht door een werkgroep bestaande uit leden van de Hoge Raad. Na dit advies heeft de Vlaamse regering een advies gevraagd aan de afdeling wetgeving van de Raad van State. Hierover zal het Vlaams Parlement binnenkort ongetwijfeld meer vernemen.

– *Gedachtewisselingen met de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden*

De Hoge Raad was het afgelopen jaar drie keer te gast in deze commissie. Een eerste gedachtewisseling vond plaats met professor De Rynck op 28 februari 2002 over het jaarverslag 2001 en over de herstructurering van het overleg- en adviesstelsel. Die laatste herstructurering bevindt zich nog steeds niet in het laatste stadium. De Hoge Raad zal zelf een advies uitbrengen over de strategische adviesraden en over de vraag in welke mate de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur daaraan kan participeren.

Op 15 mei 2002 vond een hoorzitting plaats met professor De Rynck over het advies van de Hoge Raad betreffende het ontwerp van decreet inzake het Vlaams Gemeentefonds. Ten slotte was er op 22 oktober 2002 de reeds geciteerde gedachtewisseling met professor Maes over het nut van het instrument van de fusies in het kader van de versterking van de bestuurskracht van de gemeenten.

– *Agenda voor 2003 – reeds uitgevoerd*

Wat de agenda voor dit jaar betreft, heb ik als voorzitter op 20 januari 2003 een gedachtewisseling gehad met de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Dat overleg is er eigenlijk gekomen op verzoek van de verenigingen van

de gemeenten en van de provincies. Men raakte immers stilaan gefrustreerd door het feit dat de Hoge Raad adviezen uitbracht die enkel punten en komma's konden wijzigen aan de voor advies neergelegde teksten. Zelfs wanneer de Hoge Raad terrechte en pertinente opmerkingen inbracht, werd daarmee weinig rekening gehouden. Op vraag van het dagelijks bestuur werd daarom een gesprek met de minister aangevraagd. Het verzoek aan de minister was om mogelijkheden na te gaan waardoor de Hoge Raad in de toekomst niet meer uitsluitend adviezen zou uitbrengen over voorontwerpen van decreet. Dergelijke voorontwerpen zijn immers al de resultante van lange voorafgaande gesprekken en een soms moeizaam bereikt compromis. Op het ogenblik dat de teksten aan de Hoge Raad worden voorgelegd zijn de politieke keuzes dus al gemaakt. De minister heeft de Hoge Raad hier gedeeltelijk in gevolgd. Hij stelde dat men de Hoge Raad de kans zou moeten geven om niet alleen advies uit te brengen over reeds in de Vlaamse regering goedgekeurde voorontwerpen van decreet, maar in een aantal gevallen de Hoge Raad reeds te vatten in een vroegere fase, meer bepaald op het ogenblik dat de concepten totstandkomen.

Dit is een eerste keer gebeurd naar aanleiding van de krachtlijnnnota die de minister aan de Vlaamse regering heeft voorgelegd met betrekking tot het voorontwerp van nieuw kiesdecreet. In een andere hoedanigheid, namelijk via de faculteit politieke wetenschappen van de Universiteit Gent, ben ik overigens betrokken bij dat voorontwerp van nieuw kiesdecreet. Aan mijn team aan de UG is hieromtrent immers een wetenschappelijke onderzoeksopdracht toevertrouwd. Dit bracht mij bij dit onderwerp in een moeilijke deontologische positie in de Hoge Raad, zodat ik hierover niet heb deelgenomen aan de discussie en het voorzitterschap heb overgelaten aan ondervoorzitster Trui Steen. Op het ogenblik dat het ontwerp van kiesdecreet bij het Vlaams Parlement wordt ingediend, zal men kunnen vaststellen in welke mate het advies van de Hoge Raad over de krachtlijnnnota van minister Van Grembergen een invloed heeft gehad. Dat zou het geval kunnen zijn inzake de verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd, althans wat het passief kiesrecht betreft. Een ander probleem dat wellicht nog tot hevige discussies aanleiding zal geven, is dat van de vraag of in het kader van de provincieraadsverkiezingen het districtenstelsel moet behouden blijven of dat men moet werken met een provinciale kieskring zoals bij de federale verkiezingen. Een grote groep is gewonnen voor een provinciale kieskring, maar de Vereniging van de

Vlaamse Provincies heeft hieromtrent een minderheidsstandpunt uitgebracht.

Een eerste advies dit jaar werd reeds uitgebracht omtrent het voorontwerp van provinciedecreet. Allicht zullen het ontwerp van gemeente- en van provinciedecreet samen worden behandeld in het parlement. Omwille van de grote gelijklopendheid met het voorontwerp van gemeentedecreet, waren er met het oog op het voorontwerp van provinciedecreet minder werkgroepvergaderingen. De Hoge Raad heeft zich in haar advies eigenlijk beperkt tot die specifieke punten waarin beide voorontwerpen van elkaar verschillen.

Ik heb reeds gesproken over het standpunt met betrekking tot de krachtlijnen voor het kiesdecreet voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen. In dat verband zal het ook gaan om de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester en over enkele belangrijke constitutionele problemen (kiesrecht van Europese onderdanen, districtenstelsel, contentieux, enzovoort) die zullen rijzen wanneer het kiesdecreet in het Vlaams Parlement aan bod zal komen. Het Arbitragehof heeft weliswaar geen uitspraak gedaan over artikel 19 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, maar dit betekent volgens mij – en volgens de verslaggever bij het Arbitragehof – niet dat artikel 19 een verworvenheid is. Allicht kan een prejudiciële vraag omtrent artikel 19 het Arbitragehof in staat stellen om daar uitspraak over te doen.

– *Agenda voor 2003 – nog te behandelen dossiers*

Op vraag van minister Van Grembergen zal de Hoge Raad binnenkort een advies uitbrengen over het voorontwerp van decreet betreffende de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Er zal op korte termijn eveneens een advies worden uitgebracht met betrekking tot het voorontwerp van decreet inzake het lokaal sociaal beleid. In belangrijke mate zal dat aansluiten bij het advies dat de Hoge Raad reeds uitbracht over de optimale verhouding tussen gemeente en OCMW.

De Hoge Raad zal verder gevolg geven aan de vraag van de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden voor een advies met betrekking tot het kiessysteem voor de provincieraadsverkiezingen. Hierover werd een voorbereidend wetenschappelijk onderzoek toevertrouwd aan professor Dewachter. De Hoge Raad hoopt dit advies nog voor het zomerreces te finaliseren.

Men mag ook een advies verwachten met betrekking tot de kerntaken van de verschillende overhe-

den. Het kerntakendebat is een van de elementen geweest die sinds het begin van de legislatuur de werkzaamheden in de sector van het binnenlands bestuur heeft gestalte gegeven. Het advies dat zal worden uitgebracht heeft niet zozeer betrekking op de thematiek van het kerntakendebat. Op basis van een voorbereidend wetenschappelijk onderzoek door het Instituut voor de Overheid van professor Bouckaert, zal het advies veeleer een methodologie aanreiken om de kerntaken van de drie verschillende bestuursniveaus – gemeenten, provincies en Vlaamse Gewest – af te bakenen. Het moet echter duidelijk zijn dat die methodologie geen eenmalige operatie is. Het afbakenen van kerntaken zal een voortdurend proces zijn.

Ten slotte stelt zich de vraag naar de plaats van de Hoge Raad binnen het geheel van het stelsel van de adviesraden. Hieromtrent zal er binnenkort een gedachtewisseling plaatsvinden met de heer Martin Rubens, die aangesteld is als veranderingsmanager binnen het departement.

Uit dit overzicht blijkt dat de Hoge Raad niet stil zit. Er is een duidelijke toename van de vraag naar adviesverstrekking. Die toename zal zich ook in 2003 doorzetten.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden met antwoorden van de heer Ludo Veny

De heer Cis Schepens : Kan u iets meer toelichting geven over de voorbereidende studie van professor Dewachter over het kiessysteem voor de provincieraadsverkiezingen ?

De heer Ludo Veny : Die studie van professor Dewachter gaat verder dan de problematiek van het districtenstelsel. Er worden gedurfde voorstellen in geformuleerd, niet alleen over de problematiek van het districtenstelsel, maar ook over andere mogelijke vernieuwingen. De Hoge Raad heeft overigens al gedeeltelijk advies uitgebracht over de organisatie van de provincieraadsverkiezingen in het kader van de krachtlijnennota over het kiesdecreet voor gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Het volledige advies van de Hoge Raad over het kiessysteem voor de provincieraadsverkiezingen, dat allicht nog voor het zomerreces kan worden uitgebracht, zal veel verder gaan dan de vraag of de provincie als één kieskring moet worden beschouwd dan wel of men rekening moet houden met eventuele wijzigingen van kiesomschrijvingen.

De heer Dirk De Cock : Heeft u soms de indruk dat de Hoge Raad over een aantal belangrijke materies niet wordt geconsulteerd ?

De heer Ludo Veny : Ik kan uiteraard enkel spreken over het einde van 2002 en begin 2003. Er worden soms wel adviezen gevraagd over aangelegenheden waarbij men zich kan afvragen of de Hoge Raad daar effectief moet over oordelen. Ik ben persoonlijk wel heel nauw betrokken bij de wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, maar de vraag is toch of de Hoge Raad hier een advies over moet uitbrengen. We moeten dit toetsen aan de opdrachten van de Hoge Raad. Het advies moet gaan over de impact van voorontwerpen van decreet op de gemeenten. Als het bijvoorbeeld gaat over de problematiek van de crematoria of de asbezorging is een advies van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur toch minder nuttig. Anderzijds zou het wel nuttig kunnen zijn dat de Hoge Raad een advies zou kunnen uitbrengen over voorontwerpen van decreet die een impact kunnen hebben op de lokale besturen, los van het feit of ze uitgaan van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden of van een andere minister. Dat moet veeleer geval per geval bekeken worden.

De heer Dirk Holemans : U verwees naar mogelijke constitutionele drempels in verband met de kiesdecreten die zich aandienen. Als ik het goed begrijp vormen de districtsraden een bijzondere drempel. In hoeverre heeft de Hoge Raad of uzelf daarover een duidelijk standpunt ? Ik hoor zeggen dat men bij de Lambermontakkoorden vergeten is bepaalde elementen van de districtsraden over te hevelen naar de deelstaten. Klopt dit of is dat een misvatting ?

De heer Ludo Veny : Ik zal hier niet op antwoorden in mijn hoedanigheid van voorzitter van de Hoge Raad, maar wel als de persoon die mee het voorbereidend onderzoek heeft verricht met het oog op het opstellen van een voorontwerp van decreet inzake de verkiezingen op de lokale besturen. De Lambermontakkoorden en de bijzondere wet van 13 juli 2001 hebben artikel 19 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 op fundamentele wijze aangepast ; waar de Grondwet spreekt over de wet kan dit eigenlijk ook als het decreet worden gelezen, op voorwaarde dat de Grondwet niet gewijzigd is na de staatshervorming van 1980, met andere woorden dat geen grondwettelijke bepalingen zijn ingevoerd noch gewijzigd na 1980.

Uit contacten met de rechter-verslaggever bij het Arbitragehof, rechter Lavreysen, blijkt dat er over de grondwettigheid van artikel 19 geen uitspraak

werd gedaan. Dat was ook niet mogelijk omdat het verzoekschrift dat was ingesteld tegen artikel 19 niet ontvankelijk was. Als men echter tussen de lijnen van het arrest leest, kan men merken dat het Arbitragehof problemen heeft met de in artikel 19 vermelde datum van inwerkingtreding, meer bepaald de grondwetsherziening van 1980. De logica zou eigenlijk moeten zijn dat, wanneer men de bepaling van artikel 19 toch invoert, men de inwerkingtreding zou moeten leggen bij de eerste staats-hervorming in 1970. Het enige probleem is dat artikel 162 na 1970 nog één keer werd gewijzigd en dat dus de hele constructie die men heeft opgezet – het lezen van wet als decreet – niet meer zou kunnen opgaan als men de inwerkingtreding in 1970 had gelegd.

Met betrekking tot het lokale kiesdecreet zie ik persoonlijk drie constitutionele problemen. Ten eerste is er de problematiek van het stemrecht van de Europese onderdanen. Dat was in het verleden al een probleem voor wat de rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raad van Voeren betreft. De Europese onderdanen mochten niet aan die rechtstreekse verkiezing deelnemen. In Voeren ontstond daardoor de bizarre situatie van een Vlaamse meerderheid in de gemeenteraad en een Franstalige meerderheid in de OCMW-raad. Het probleem dat de Europese onderdanen niet aan de rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raad van Voeren mogen deelnemen, zal ook in de toekomst blijven bestaan, tenzij het Vlaams Parlement hiervoor een hefboom zou kunnen vinden. Ik zie een dergelijke hefboom echter niet.

Er stelt zich nog een tweede constitutioneel probleem in verband met de Europese onderdanen, met name de vraag in welke mate de Vlaamse overheid bevoegd is om in het kiesdecreet het actief en passief stemrecht voor Europese onderdanen te regelen bij de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Men zit dus momenteel met de absurde constitutionele situatie dat Europese onderdanen wel actief en passief kiesrecht hebben voor de gemeenteraad, maar niet voor de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Ik denk dat het Vlaams Parlement hier een oplossing moet zoeken via de impliciete bevoegdheden. We kennen echter de strengheid van de afdeling wetgeving van de Raad van State en het Arbitragehof wanneer het gaat over de ‘implied powers’ van artikel 10 van de Bijzondere Wet. Ik kan hierbij nog vermelden dat in de Verklaring tot herziening van de Grondwet artikel 8 niet is opgenomen en dat dus een aanpassing van artikel 8 niet kan. Er kunnen bepaalde technieken worden toegepast die in het publiek recht onder de ‘impliciete grondwetsher-

ziening' vallen. Een andere mogelijkheid is te werken met een ander grondwetsartikel, bijvoorbeeld artikel 162, om zo het stemrecht van de Europese onderdanen bij de rechtstreekse burgemeesterverkiezing te regelen. Het is duidelijk dat de enige logische oplossing de aanpassing van de Grondwet is, maar dat heeft het Vlaams Parlement zelf niet in handen.

Een ander probleem met het kiesdecreet heeft inderdaad betrekking op de districtsraden. Het is de bedoeling het begrip 'binnengemeentelijke territoriaal gedecentraliseerde besturen', zoals omschreven in artikel 41 van de Grondwet, te behouden. In de wet zelf spreekt men van districtsbesturen. Ook die term wil men behouden. In het kader van de provincieraadsverkiezingen zou men dan niet meer spreken van districten maar van kiesomschrijvingen, dit om begripsverwarringen te voorkomen.

Een belangrijk probleem is wel dat artikel 41 na 1980 gewijzigd is, met name in de legislatuur 1995-1999 toen het artikel twee keer werd aangepast. Als men nu de interpretatie volgt van artikel 19 van de bijzondere wet kan het Vlaams Gewest niet tornen aan de regelgeving op de verkiezing van de districtsraden. Het zou absurd zijn te komen met een kiesdecreet dat alle verkiezingen regelt, maar waar men voor de districtsraden zou moeten werken met een verwijzingsartikel, in die zin dat voor de districtsraden de gemeentekieswet zou blijven gelden. Het lijkt moeilijker om aan dit probleem te verhelpen via de impliciete bevoegdheden. Het voorstel zou zijn dat er omwille van de consistentie één kiesdecreet moet komen.

Een laatste constitutioneel probleem ten slotte heeft betrekking op de onbevoegdheid van het Vlaams Parlement om het contentieux te regelen. Het is uitdrukkelijk ingeschreven dat, wat het contentieux in laatste aanleg betreft, het Vlaams Parlement niet kan tornen aan de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken. Volgens artikel 77 van de Grondwet gaat het hier immers over aangelegenheden die verplicht bicameraal door het federale parlement moeten worden geregeld. Er rijzen twee problemen. Er is ten eerste het contentieux wat het niet vermelden van een burger als kiezer betreft. Dat kan aanleiding geven tot een contentieux in eerste aanleg bij het College van Burgemeester en Schepenen, en in beroep bij het Hof van Beroep. Het valt buiten de bevoegdheid van het Vlaams Parlement om daaraan te tornen. Het tweede probleem slaat op het contentieux van de gemeenteraadsverkiezingen zelf. Men kan hierbij niet tornen aan de bevoegdheid van de Raad van State die in laatste aanleg uitspraak moet blijven doen. De

vraag is dan in welke mate het zin heeft het contentieux in eerste aanleg te wijzigen. Vandaar zou de optie zijn om het hele contentieux buiten het kiesdecreet te houden.

De heer Dirk De Cock : U merkte op dat het advies van de Hoge Raad vaak slechts leidt tot marginale aanpassingen van een voorontwerp dat zelf al de resultante is van een moeizaam bereikt compromis. Sommige leden van de Hoge Raad kunnen daardoor ontmoedigd geraken en zelfs afhaken. Op welke manier kan men aan dat probleem tegemoetkomen ? Men kan het advies in een nog vroeger stadium vragen, maar dan stelt zich wel het probleem dat het onderwerp nog niet voldoende is afgebakend en dat het te ruim is om een advies over te geven.

De heer Ludo Veny : Ik heb daarstraks het voorbeeld gegeven van de krachtlijnennota van de minister over het kiesdecreet. De minister is op onze vraag ingegaan om al over die krachtlijnennota een advies uit te brengen. Ik vind het alleszins belangrijk dat de Hoge Raad in de toekomst adviezen over krachtlijnen zou kunnen uitbrengen. Dat hoeft niet noodzakelijk over alle mogelijke onderwerpen te zijn. Stel dat de Hoge Raad gevraagd wordt een advies uit te brengen over een voorontwerp van kiesdecreet voor de provincieraadsverkiezingen, en men daarin al de politieke keuze voor een districtenstelsel heeft gemaakt. De Hoge Raad kan dan stellen dat het logischer zou zijn om met één provinciale kieskring te werken, ook omdat daardoor de positie van de provincieraad zou worden verstevigd. Zelfs met een wetenschappelijk onderbouwd advies zal er echter niet meer te tornen vallen aan de politieke keuze voor een districtenstelsel.

Ik wil hiermee niet beweren dat er op basis van ons advies veel gewijzigd zal worden aan de krachtlijnennota van de minister over het kiesdecreet. Wellicht kan men met ons advies toch meer rekening houden bij de interkabinettenbesprekingen of op het niveau van de Vlaamse regering. Ter illustratie wil ik verwijzen naar het standpunt van de Hoge Raad over de verlaging van de stemgerechtigde leeftijd wat het passief stemrecht betreft. Het vroeger kunnen tussenkomen kan er dus aanleiding toe geven dat er meer wordt rekening gehouden met de standpunten van de Hoge Raad.

De heer Dirk Holemans : Ik wil dat standpunt bijtreden. Ik denk dat een advies op hoofdlijnen of krachtlijnen relevanter kan zijn om de discussie te voeden dan een advies over een concrete voorontwerptekst, waarover er al tal van keren vergaderd

werd. Ter illustratie wil ik verwijzen naar het voorontwerp van gemeentedecreet en meer bepaald naar het voor mij erg belangrijke luik van de gemeentelijke democratie. In de voorliggende teksten heeft men zich eigenlijk beperkt tot het bijebrengen van reeds bestaande instrumenten. Ik wil u nu al zeggen dat ik u zal uitnodigen voor de hoorzittingen naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van gemeentedecreet. Ik zal u zeker vragen de nodige aandacht te besteden aan het aspect van de gemeentelijke democratie.

De heer Ludo Veny : Ik veronderstel dat het Vlaams Parlement het ontwerp van gemeentedecreet en het ontwerp van provinciedecreet samen zal bespreken. Ikzelf kan uiteraard ten volle participeren omtrent het advies dat werd uitgebracht omtrent het ontwerp van provinciedecreet. Ik kan u nu al melden dat mijn voorganger, professor De Rynck, zich bereid heeft verklaard de commissie te ondersteunen wat het ontwerp van gemeentedecreet betreft.

De heer Mark Van der Poorten : Als het gaat over cruciale thema's, zoals de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester, zou men veel vroeger tot een advisering van de Hoge Raad moeten komen. De nood aan meer wetenschappelijke onderbouw van het beleid lag trouwens aan de basis van de oprichting van de Hoge Raad.

Vandaag werd door de minister de toelichting gegeven over het ontwerp van decreet omtrent de strategische adviesraden. Mogelijk leidt dit tot een omwenteling in het stelsel van de adviesraden. Hebt u suggesties met betrekking tot een eventuele aanpassing van het decreet betreffende de Hoge Raad ? Het lijkt mij inderdaad nodig dat het advies van de Hoge Raad wordt uitgebracht in een voldoende vroeg stadium, omdat anders de politieke standpunten vastliggen.

De heer Dirk Holemans : Eerst zal de belangrijke discussie over het kaderdecreet inzake de strategische adviesraden moeten worden gevoerd. Nadien zal er per adviesraad een discussie moeten worden gevoerd en zullen de diverse decreten moeten worden aangepast.

De heer Ludo Veny : Ik zou wat dit betreft willen verwijzen naar wat de heer De Rynck hier vorig jaar al stelde, meer bepaald inzake de discussie over de strategische adviesraden. Het probleem met de samenstelling van de Hoge Raad vandaag is dat de Hoge Raad vooral bestaat uit belangengroepen. De meerderheid van de leden komen uit de VVSG en de VVP. Verder zijn er drie leden uit de

academische wereld. Gedurende de beperkte tijd dat ik voorzitter ben van de Hoge Raad is het me opgevallen dat de Hoge Raad nogal eens gebruikt wordt om stellingnames namens deze beide organisaties te lanceren. Naar de toekomst is het belangrijk dat er een gestructureerd overleg komt tussen VVSG en VVP en het Vlaams niveau, zodat zij als belangengroep de belangen van de besturen die zij vertegenwoordigen, kunnen behartigen. Mocht een dergelijk gestructureerd overleg tot stand kunnen komen, dan kan men voor de toekomst denken aan een meer 'wetenschappelijke' samenstelling van de Hoge Raad. Dat kan tot een ander soort adviezen leiden, waarbij belangengroepen zich niet meer hoeven genoodzaakt te zien om eigen standpunten in te nemen. Men moet er wel over waken dat de Hoge Raad niet vanuit een ivoren toren adviezen zou produceren. Er moet een aanvulling zijn met ervaringsdeskundigen.

Het is juist dat men in een voldoende vroeg stadium beter onderbouwde adviezen zal kunnen uitbrengen. Het voorbeeld van de rechtstreekse burgemeesterverkiezing werd hier gegeven. Dat principe zelf stond wel al in het regeerakkoord en het is nog maar de vraag in hoeverre men daarop dan nog wil terugkomen.

De heer Bart De Smet, waarnemend voorzitter : Ik dank u voor de boeiende uiteenzetting. Het gesprek heeft heel wat interessante stof opgeleverd, waarop we de komende maanden nog zullen terugkomen. Ik dank ook de heren Rits en Opsomer van het secretariaat van de Hoge Raad voor het werk dat zij aan het jaarverslag hebben besteed.

De verslaggever,

Dirk HOLEMANS

De wnd. voorzitter,

Bart DE SMET
